

Rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 28.11.1962, sp. zn. 9 C 176/62, ECLI:CZ:OSP1:1962:9.C.176.1962.1

Číslo: 27/1963

Právní věta:

K otázce odpovědnosti podniku při nemoci z povolání (§ 1 odst. 2 zák. č. 150/1961 Sb.).

Soud: Obvodní soud pro Prahu 1

Datum rozhodnutí: 28.11.1962

Spisová značka: 9 C 176/62

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody v pracovním právu, Nemoc z povolání, Pracovní úraz

Předpisy: 150/1961 Sb. § 1 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce pracoval prakticky celý život jako kameník. V poslední době pracoval u podniku Ingstav, Besta, Pozemní stavby, naposledy pak u žalovaného podniku. U žalovaného podniku pracoval od 1. 1. 1960 do 25. 3. 1960. Tehdy onemocněl silikotuberkulosou. Až do konce února 1961 byl ve stavu nemocných, od té doby je poživitelem invalidního důchodu podle § 16 zák. č. 55/1956 Sb.

Žalobou podanou u obvodního soudu pro Prahu 1 domáhal se žalobce na žalovaném podniku, aby mu byl zaplacen rozdíl mezi původním výdělkem a vyplacenými nemocenskými dávkami, dále pak požadoval odškodnění za ztížení společenského uplatnění.

Žalovaný podnik navrhl zamítnutí žaloby, a to v podstatě z toho důvodu, že žalobce pracoval u žalovaného podniku převážně s pískovcem, při čemž se neuvolňuje kysličník křemičitý, hlavně však proto, že žalobce u žalovaného podniku pracoval tak krátkou dobu (necelé tři měsíce), že je vyloučeno, aby za tuto dobu onemocněl silikotuberkulosou, která se vyvíjí vždy po delší dobu.

Obvodní soud pro Prahu 1 žalobě do výše 24 405 Kčs vyhověl a co do další zažalované částky žalobu zamítl.

Rozhodnutí tohoto soudu, proto němuž nebyl podán opravný prostředek, se stalo pravomocným.

Z odůvodnění:

Podle § 1 odst. 2 zák. č. 150/1961 Sb. odpovídá za škodu, způsobenou pracovníkem nemocí z povolání, ten podnik, u něhož pracovník pracoval naposledy v pracovním poměru za podmínek, z nichž vzniká nemoc z povolání, kterou byl postižen.

Z této dikce zákona je jasné, že v zájmu usnadnění pozice pracovníka při řešení otázky, proti kterému podniku lze nárok uplatnit, spojuje zákon odpovědnost podniku s tím, že existují podmínky pro vznik nemoci z povolání. Toto ustanovení je zřejmě motivováno i tím, že otázka proti komu lze nárok uplatnit, nemůže být řešena na základě provedeného dokazování, nýbrž že podnik, proti němuž je nárok uplatňován, musí být jednoznačně zjistitelný v době před uplatněním nároku. Při této zákonné úpravě byla nepochybně uvažována zvláštní povaha nároku, o který jde, zejména i vzhledem k délce inkubační lhůty u některých nemocí z povolání, možnosti změn v pracovním poměru a obtížnosti důkazů v tom směru, na kterém pracovišti nemoc z povolání vznikla.

Zaměstnanec proto prokazuje, že u něho byla zjištěna nemoc z povolání a že u podniku, proti němuž nárok uplatňuje, pracoval naposledy za podmínek, z nichž vzniká nemoc z povolání, kterou onemocněl. Zákon užívá výrazu „za podmínek z nichž vzniká nemoc z povolání“ zřejmě z toho důvodu, aby naznačil, že postačuje, jsou-li vůbec (teoreticky) dány podmínky pro vznik nemoci z povolání, tedy bez zřetele ke konkrétnímu případu.

Pracoval-li tedy zaměstnanec za podmínek, z nichž vzniká nemoc z povolání na určitém pracovišti a přešel pak na jiné pracoviště u jiného podniku, kde byly také dány podmínky pro vznik téže nemoci z povolání, jak tomu bylo i v souzeném případě, pak uplatňuje zaměstnanec vždy nárok na náhradu proti poslednímu zaměstnavateli, prokazuje, že u něho byla zjištěna nemoc z povolání a že u tohoto posledního zaměstnavatele jsou takové podmínky, že nemoc z povolání, kterou onemocněl, zde vzniká.

Tím je pro zaměstnance usnadněna volba pasivně legitimovaného subjektu.

To byl hlavní důvod, proč se zákon oprostil od dřívější formulace, (§ 1 zák. č. 58/1956 Sb.), která činila odpovědným podnik, v jehož provozu došlo k nemoci z povolání. Za platnosti citovaného zákona, který činil odpovědným provozovatele, u něhož k nemoci z povolání došlo, by skutečně bylo rozhodující, jak dlouho pracující v podniku pracoval, aby totiž nemocí z povolání mohlo dojít. Toto hledisko je však dnes nerozhodné.

Rozhodující je, zda v podniku, kde pracovník naposledy pracoval, byly takové pracovní podmínky, že za nich nemoc z povolání vzniká (to jest abstraktně vzniká, nikoliv konkrétně vznikla).

Slovu „vzniká“ jest pak rozumět tak, že nemoc z povolání za podmínek v závodě existujících vzniknout může. Podmínkami, o kterých je v zákoně zmínka, se myslí podmínky z hlediska bezpečnosti práce, to jest rizikovost pracoviště jako taková. Zákonnou podmínkou však není taková délka zaměstnání u posledního zaměstnavatele, aby jen z tohoto zaměstnání - izolováno od předchozí činnosti - mohla vzniknout nemoc z povolání v konkrétním případě. Délka práce na rizikových pracovištích je sice např. u silikotuberkulózy předpokladem onemocnění, ale jen lékařským předpokladem. Tento lékařský předpoklad je ostatně vždy splněn, když někdo silikotuberkulosou onemocní, protože kdyby pracovník po delší dobu nepracoval na jednom nebo více rizikových pracovištích, k silikotuberkulóze by nedošlo. Právě proto, že k ní došlo, je jasné, že žalobce na rizikových pracovištích pracoval. Z hlediska odpovědnosti je proto důležité, zda nemoc z povolání na posledním pracovišti mohla vzniknout, kdyby pracovník za těchto podmínek u tohoto zaměstnavatele pracoval po dobu, potřebnou po lékařské stránce. Proto je pro soud rozhodující jen to, zda poslední pracoviště, to jest pracoviště u posledního zaměstnavatele, je rizikové z hlediska § 1 odst. 2 zák. č. 150/1961 Sb., tj. zda zde silikosa mohla vzniknout, (kdyby pracovní poměr trval po dobu lékařsky nutnou).

Je-li tomu tak, pak zajisté postačí zjištění, které soud činí ze znaleckého posudku a které se opírá nejen o výpověď žalobce a jeho spolupracovníků, ale i o denní pozorování pracoviště žalovaného podniku pracovníky kliniky, že na pracovišti, kde žalobce naposledy pracoval, byla splněna podmínka vdechování nepřijatelného množství prachu, jakož i podmínka, že v tomto prachu byl obsah volného kysličníku křemičitého.

Jen pro úplnost zjišťuje soud z výslechu žalobce a svědků - spoluzaměstnanců žalobce, že žalobce pracoval nejen s pískovcem, ale i s opukou a že pracoval jen menší část pracovní doby na volném terénu, většinou v kamenické dílně, která byla velikosti asi 3 x 5 m a ve které nebylo náležitě postaráno o odsávací zařízení; přitom ani nebylo postaráno o to, aby zaměstnanci měli přiděleny potřebné ochranné pracovní pomůcky. Není důvodu nevěřit žalobci, který působil zcela věrohodným dojmem, že vůbec ani nevěděl, co to je respirátor.